

in IV. gim. razred“ dospelo je do 5. pole. — Na dalje je prišla na svetlo: Fizika za nižje gimnazije, realke, učiteljsišča. Spisal in založil J. Čebular, c. kr. višje realke profesor v Gorici 1882, 8, 90 str. Natisnila hilarijanska tiskarna. Cena 80 kr. A knjiga ni cela, ampak obseza samo učivo, kolikor ga treba za poučevanje v bodočem šolskem letu; drugo polovico obeta g. pisatelj izdati vsaj do 15. febr. 1883. l. Obširnejše, knjigo hvaleče poročilo o Čebularjevi „Fiziki“ priobčuje prof. A. Šantel v goriški „Soči“ št. 33. t. l.

V obrambo. Odgovor „Slovencu“. Založil S. Gregorčič. Cena 20 kr. V Ljubljani 1882, 8, 18 str. Natisnila „Narodna Tiskarna“. Založil Ig. Gruntar. To je krasno opravljen ponatis znane in duhovite Gregorčičeve obrambe iz „Ljubljanskega Zvona“. Nasprotniki Gregorčičevi naj te knjižice ne prezró, morebiti se vender še spokoré.

Gregorčičevim kritikom odgovor in pošk. Cena 30 kr. V Ljubljani 1882, 8, 27 str. Tiskala „Narodna Tiskarna“. Založil Janko Pajk. — Ta knjižica ostro odgovarja vsem tistim, ki so Gregorčičeve poezije bodi-si s cerkvenega, bodi-si z estetičnega stališča grajali. Priporočamo jo vsem, ki se resno brigajo za našega pesništva razvoj.

G. A. Förster je uglasbil Gregorčičevi pesni „Njega ni“ in „Sirota“, a g. Ludovik Hudovernik v Mariboru pesen „Naša zvezda“.

Slovenski umetniki. G. Fr. Grbič, znani skladatelj in operni pevec slovenski, ki je zadnje leto pel v Lvovski operi, imenovan je za profesorja na poljskem konervatoriji v Lvovu. — G. operni pevec Josip Nollu pel je letošnje poletje z veliko pohvalo v Pragi, a bodočo zimo bode pel pri operi v Forliji in v Rimu. — Slavnoznan slikar naš, g. I. Wolf okrasil je kapelo sv. Frančiška in pročelje frančiškanske cerkve v Ljubljani z novimi prekrasnimi freskami. — Drugi slikar slovenski, g. Schlegl, ki po zimi biva navadno na Italijanskem, osobito v Firenci, olepšal je budanjško cerkev poleg Vipave z novimi freskami, katere močno hvalijo.

Dea narodna praznika praznoval je minuli mesec slovenski narod ter z njima pokazal, kako ve ceniti in čestiti spomin zaslužnih pisateljev svojih. Dne 13. avgusta odkrila sta se slovesno pokojnemu M. Tonejcu-Samostalu v prijaznih Gorjah nad Bledom dva spomenika: grobni kamen in spominska plošča na njegovem rojstvenem domu.

Grobni spomenik je ukusno naredil iz domačega marmorja radovljiški kamenar g. Vurnik; na vrhu je okrašen z zlatimi arabeskami in pisateljskimi emblemi (zvitik papirja in pero), vzdian je v cerkveni zid in ima ta napis:

Tu počiva

Matej Tonejec Samostal,

profesor in meščanski učitelj,

rojen 9. septembra 1846, umrl 15. maja 1882.

Blag mu spomin!

Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,

Kar more, to mož je storiti dolžan!

Spominska plošča vzdana na rojstvenem domu v Gorjah ima ta napis:

Tu se je rodil

Matej Tonejec,

rojen 9. septembra 1846, umrl 15. maja 1882.

Slovesnost je poveličevalo krasno petje in mnogobrojno zbrano občinstvo, med katerimi je bilo videti tudi nekoliko zastopnikov hrvatskega in českega naroda.

Drugi narodni praznik je bila velikanska narodna slavnost, katero je odbor za Jurčičev spomenik priredil 15. avgusta na Muljavi in v Zatičini o priliki, ko se je na Jurčičevem rojstvenem domu na Muljavi vzdala in odkrila spominska plošča s tem napisom:

V tej hiši je bil porojen v 4. dan marcija 1844. leta

Josip Jurčič,

pesnik in pisatelj slovenski.

Postavil hvaležni narod 15. avgusta 1882.

Jurčičeva slavnost — tako piše odlično pero v goriški „Soči“ — vršila se je v najlepšem, uzornem redu. Udeležitev od vseh stranij je bila res velikanska, bilo je gotovo kakih 7000—9000 ljudij navzočnih. Kakih 400 voz pripeljalo se je na Muljavo, iz same Ljubljane nad 50. Navdušenost je bila tolika, tako iskrena, neprisiljena, neponarejena, kakeršne dozdej še pri nobenem narodnem shodu videl nisem. Kersnikov slavnostni govor in pogled na staro Jurčičevo, poleg govornika plakajočo mater privabil je mnogim iz množice odkritosrčno solzo v oko.

Hiša Jurčičeva na prijaznem holmci stoječa je nizka, skromna, s slamnato streho krita, a snažna koča. Nizka je hiša, toda črna, v njeno belo steno vzdana plošča, ki z zlatimi črkami pripoveduje, da pod to uborno streho je tekla zibel duševnega velikana Jurčiča, dela to nizko hišico zdaj imenitnejšo kakor mnogo visoko palačo bogatinov Jurčičevi čestilci so bili na poti k svečanosti in od njé gredoči povsod najsijajneje vzprejeti: povsod slavoloki, streljanje, pozdravljanje, živioklici. Videlo se je povsod, kako se je narod vzbudil, kako ima narodna stranka neizgubna tla na deželi.“

Mi temu kratkemu popisu dostavljamo še to, da je veliko peto mašo na Muljavi s pomočjo domačih gospodov kaplanov Kljuna in Podboja služil g. prof. T. Zupan in da je bil v Zatičini na posestvu gostoljubivega gospoda Fortune poleg mnogobrojnega občinstva zbran cvet slovenske inteligencije; opazovali smo tukaj dva državna poslanca (dr. Vošnjaka in V. Pfeiferja), dva deželna poslanca (L. Svetca in dr. Zarnika), okrajnega glavarja Grila, več mestnih odbornikov ljubljanskih (podžupana Fortunu, dr. Drča, dr. Bleiweisa), dolgo vrsto slovenskih pisateljev, profesorjev, notarjev, justičnih uradnikov, učiteljev in mnogo tujih gostov, tako n. pr. prof. dra. Celestina iz Zagreba, pesnika S. Gregorčiča z Goriškega, skladatelja Davorina Jenka iz Belega Grada, Poljaka viteza Smolskega z Dunaja itd. Krepki, živi, ognjeni govori povzdigovali so občno navdušenje. Telegramov je od vseh stranij slovenske zemlje došlo 67. Gotovo vsakemu udeležniku ta lepi narodni praznik ostane nepozabljiv.